

Åbrodd *Artemisia abrotanum* 'Prediköväcka' DALARNA 1910-TALET

Beskrivning: Vackert flikiga blad med söt, mild doft med citrusinslag. De fjäderlika friskt gröna bladen bildar en fin och formstark kudde. 'Prediköväcka' blir ca 1 m hög och bladverket mörknar om hösten. 'Prediköväcka' bryter vintervilan om våren senare än de sydligare inventeringsfynd som provodlats och är troligtvis lämpad även för landets norra delar. Åbrodden har i århundraden betraktas som en gammeldags torparväxt, älskad och allmänt odlad av allmogen, men har historiskt sällan sålts i handeln och aldrig med några sortnamn. Poms inventeringar visade att doft, färg, växtsätt och bladform skilde sig åt mellan de olika insamlingarna och det blev också tydligt att åbrodden varit en trogen följeslagare som ofta flyttat med sin odlare i åtskilliga flyttar över landet.

Historia: 'Prediköväcka' växte ursprungligen på Nylandet, i By socken i Södra Dalarna omkring 1910-1915. Anders, som donerat växten, berättar att detta var platsen där hans far Karl Gustaf bodde under sin uppväxttid och varifrån fadern senare hämtade åbrodden. Den har sedan följt familjen genom flera flyttar för att 1962 få sin hemvist hos Anders i Oxelösund. Namnet 'Prediköväcka' kommer från den äldre traditionen att lägga några kvistar åbrodd i psalmboken att dofta på under predikan för att inte somna i kyrkan.

Användning: Åbrodd har traditionellt haft en självskrivet plats bland de doftande örterna i kyrkobuketten. Precis som den närbesläktade malörten har den ibland använts som brännvinskrydda och dess aromatiska blad har också använts för att hålla skadedjur borta från kläder och böcker. Åbrodd är en uråldrig läkeväxt men redan på 1700-talet skrev Johan Fischerström i sitt hushållslexikon att den troligtvis ändå vunnit sin plats i våra trädgårdar för sin behagliga doft och varaktiga grönska. En äldre tradition från Sörmland var att skänka besökande kvinnor några åbroddssticklingar att dofta på vid avskedet.

Odlingsanvisning: Sol till halvsugga. Prydsam som solitär men kan planteras tätt som infattningsväxt eller liten häck. Klippas ner ordentligt på våren för en jämnare form och tätare växtsätt. Kan klippas ner ytterligare en gång på sommaren. Efter några år gallras äldre skott succesivt bort. Anspråkslös men föredrar en väl-dränerad växtplats.

Höjd: ca 100 cm.